

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

Ławnik SN Arkadiusz Sopata

Protokolant Marta Brzezińska

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego [...] okręgu regionalnego prokuratora A. S.

w sprawie prokuratora Prokuratury Okręgowej w S. A. W.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na rozprawie w dniu 19 czerwca 2024 r.

odwołania Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego [...] okręgu regionalnego

od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym z dnia 16 października 2023 r., sygn. akt [...]

I. utrzymuje zaskarżone orzeczenie w mocy;

II. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Marek Dobrowolski Marek Motuk Arkadiusz Sopata

UZASADNIENIE

A. W., prokurator Prokuratury Okręgowej w S., został obwiniony o to, że w okresie od dnia 10 września 2021 r. do dnia 16 stycznia 2022 r. dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy przepisów art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k., w ten sposób, że wbrew obowiązkom sformułowanym w § 3a pkt 1 i 3 załącznika do uchwały Krajowej Rady Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym – Zbiór Zasad Etyki Zawodowej Prokuratorów, będąc prokuratorem prowadzącym śledztwo o sygn. akt [...] Prokuratury Okręgowej w S., w następstwie zaniechania przedłożenia Prokuratorowi Okręgowemu w S. informacji o realnej możliwości zaistnienia konfliktu interesów wynikającego z osobistej znajomości z lekarzem U. N., której zachowanie w okresie od dnia 10 do dnia 18 kwietnia 2020 r. było przedmiotem prowadzonego przez niego postępowania przygotowawczego, uniemożliwił prokuratorowi przełożonemu dokonanie oceny w przedmiocie jego bezstronności i obiektywizmu, jako przesłanek wyłączenia od dalszego prowadzenia postępowania przygotowawczego w tej sprawie, uchybiając w ten sposób jednocześnie godności urzędu prokuratora, tj. deliktu dyscyplinarnego z art. 137 § 1 pkt 1 i 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze.

Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym orzeczeniem z dnia 16 października 2023 r. sygn. akt [...] uniewinnił prokuratora A. W. od popełnienia zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego.

Od powyższego wyroku odwołanie na niekorzyść prokuratora A. W. wniósł Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego [...] okręgu regionalnego, zarzucając zaskarżonemu orzeczeniu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na wyrażeniu przez Sąd błędnego poglądu, że zachowanie obwinionego polegające na zaniechaniu przedstawienia przełożonemu informacji dotyczących relacji łączących go z osobą, której zachowanie miał oceniać w prowadzonym postępowaniu przygotowawczym, nie realizowało znamion przewinienia dyscyplinarnego, podczas gdy zebrane dowody, ocenione we wzajemnym powiązaniu, pozwalały na ustalenie, że zaistniał realny konflikt interesów wynikający z osobistej znajomości obwinionego z osobą, której zachowanie miał ocenić, a zachowanie obwinionego zarzucone mu we wniosku o rozpoznanie jego sprawy dyscyplinarnej uchybiało godności urzędu

prokuratora i realizowało znamiona deliktu dyscyplinarnego z art. 137 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia przez uznanie obwinionego za winnego dopuszczenia się zarzucanego mu czynu, polegającego na tym, że w okresie od dnia 10 września 2021 r. do dnia 16 stycznia 2022 r. dopuścił się obrazy przepisów art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k., w ten sposób, że wbrew obowiązkowi sformułowanemu w § 3a pkt 1 i 3 załącznika do uchwały Krajowej Rady Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym – Zbiór Zasad Etyki Zawodowej Prokuratorów, będąc prokuratorem prowadzącym śledztwo o sygn. akt [...] Prokuratury Okręgowej w S., w następstwie zaniechania przedłożenia Prokuratorowi Okręgowemu w S. informacji o realnej możliwości zaistnienia konfliktu interesów wynikającego z osobistej znajomości z lekarzem, którego zachowanie w okresie od dnia 10 do dnia 18 kwietnia 2020 r. było przedmiotem prowadzonego przez niego postępowania przygotowawczego, uniemożliwił prokuratorowi przełożonemu dokonanie oceny w przedmiocie jego bezstronności i obiektywizmu, jako przesłanek wyłączenia od dalszego prowadzenia postępowania przygotowawczego w tej sprawie, przy przyjęciu, że stanowił delikt dyscyplinarny z art. 137 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze i wymierzenie mu za ten czyn kary upomnienia.

Obwiniony w piśmie z dnia 29 marca 2024 r. wniósł o nieuwzględnienie odwołania.

Sąd Najwyższy – Izba Odpowiedzialności Zawodowej zważył, co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wymaga dostrzeżenia, że zostało ono wywiedzione od orzeczenia sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji jedynie w zakresie, w jakim czyn zarzucany obwinionemu został zakwalifikowany jako uchybienie godności urzędu prokuratora (art. 137 § 1 pkt 5 Prawa o prokuraturze), zatem stosownie do treści art. 433 § 1 k.p.k. rozważania sądu dyscyplinarnego drugiej instancji muszą zostać skoncentrowane w tak określonych granicach zaskarżenia.

Ocena zachowania obwinionego pod kątem możliwości zakwalifikowania tego zachowania jako naruszenia godności urzędu prokuratora, wyrażona w zaskarżonym

orzeczeniu Sądu Dyscyplinarnego dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym, została dokonana w sposób prawidłowy.

Kluczowe z punktu widzenia zarzutu stawianego w powyższym zakresie obwinionemu prokuratorowi A. W. jest to, czy w okresie od dnia 10 września 2021 r. do dnia 16 stycznia 2022 r. pozostawał z U. N. (występującą w prowadzonym przez niego śledztwie w sprawie o sygn. akt [...] w procesowej roli świadka, która w następstwie przeprowadzenia czynności dowodowych mogła ulec zmianie na rolę podejrzanego) w takim stosunku osobistym, który powodował zaistnienie sytuacji konfliktu interesu i powodował powstanie uzasadnionych wątpliwości co do jego bezstronności jako osoby prowadzącej to postępowanie. W przypadku zaistnienia tego typu sytuacji implikowało to konieczność powiadomienia o niej przełożonego tj. Prokuratora Okręgowego w S., stosownie do regulacji zawartej w § 3a ust. 3 Zbioru Zasad Etyki Zawodowej Prokuratorów.

W niniejszej sprawie bezsporne jest, że U. N. do 21 listopada 2019 r. była lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej obwinionego, zwanym potocznie lekarzem rodzinnym. Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 16 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2527) lekarz podstawowej opieki zdrowotnej planuje i realizuje opiekę lekarską nad świadczeniobiorcą, w zakresie działań mających na celu zachowanie zdrowia, profilaktykę chorób, rozpoznawanie i leczenie chorób oraz rehabilitację świadczeniobiorcy, a także wydaje skierowania na realizację zabiegów i procedur medycznych, w zakresie posiadanych kompetencji. Z wyjaśnień obwinionego na temat relacji, jaka łączyła go ze świadkiem (tom I., k.154) wynika: „kontakty z dr U. N. miały miejsce maksymalnie 2-3 razy w roku, kiedy korzystałem z pomocy lekarskiej. Od tego czasu nie spotykałem się z panią doktor, ani też w inny sposób się z nią nie kontaktowałem. Mogła być moim lekarzem przez kilka lat, nie pamiętam. Nie utrzymywałem z nią żadnych kontaktów towarzyskich. Pani dr wypisywała mi recepty albo L-4. Kontakty te nie miały charakteru osobistego (...)”.

W świetle powyższego należy uznać, że powyższa relacja ograniczała się tylko do incydentalnego korzystania przez obwinionego z usług lekarskich świadczonych przez U. N. realizowanych w ramach publicznej ochrony zdrowia – usług finansowanych ze składek z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia

zdrowotnego, z których korzystanie jest do pewnego stopnia przymusowe w tym sensie, że warunkuje to bezpłatność tych świadczeń, a sam wybór lekarza rodzinnego jest obowiązkiem świadczeniobiorcy, o ile oczywiście chce on z bezpłatnych świadczeń korzystać. Obwiniony był zatem jednym z wielu pacjentów U. N., a zgromadzony materiał dowodowy nie wskazuje ani na istnienie szczególnej więzi towarzyskiej łączącej wymienione osoby ani nawet na szczególną intensywność kontaktów między nimi, które nie wykraczały poza sferę łączącą zwykle usługodawcę z usługobiorcą. Co więcej, w okresie objętym zarzutami (od dnia 10 września 2021 r. do dnia 16 stycznia 2022 r.) obwiniony od prawie dwóch lat nie korzystał już z usług wskazanego lekarza, dokonując z dniem 22 listopada 2019 r. wyboru innego lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (tom I., k.159).

Należy zatem uznać, że w okresie, w jakim obwiniony prokurator A. W. prowadził śledztwo, nie pozostawał w żadnej relacji w stosunku do wskazanego świadka, natomiast ich wcześniejsza „znajomość” wynikająca z okazjonalnego korzystania przez niego z usług lekarskich była na tyle niezintensyfikowana, że nie może być mowy o tym, że okoliczność ta – oceniana w sposób zobiektywizowany – może wywoływać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności przy prowadzeniu postępowania przygotowawczego.

Podobne sytuacje faktyczne były przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w sprawach o wyłączenie sędziego. I tak w postanowieniu z dnia 7 lipca 1972 r., sygn. akt I KR 12/72 Sąd Najwyższy stwierdził, że „przez osobisty stosunek, o jakim mowa w art. 31 § 1 k.p.k. dający podstawę do wyłączenia sędziego należy rozumieć przede wszystkim stosunek bezpośredniej, czy choćby pośredniej znajomości sędziego i strony, opartej na wzajemnym uczuciu przyjaźni lub na odwrót wrogości, czy niechęci. W zasadzie więc nie może być to stosunek wynikający ze spełnienia obowiązków służbowych”. Z kolei w postanowieniu z dnia 12 stycznia 2022 r., sygn. akt II DO 68/21, Sąd Najwyższy wskazał, że „(...) uzasadnioną wątpliwość co do kierunkowego nastawienia sędziego mogą wzbudzać jego trwałe powiązania ze stroną albo jej pełnomocnikiem typu przyjaźń, wrogość, zbieżność lub rozbieżność interesów, a nie incydentalne kontakty służbowe (...). Relacją uzasadniającą odsunięcie sędziego od orzekania jest zatem bezpośrednia czy choćby pośrednia znajomość sędziego i strony, oparta na wzajemnych odczuciach o charakterze

osobistym (...). Ze złożonego oświadczenia nie wynika natomiast, iż kontakty służbowe, jakie istniały w przeszłości pomiędzy wyznaczonym do orzekania sędzią a obwinionym prokuratorem, skutkowały równoległą relacją o charakterze osobistym. Sam fakt zaistnienia w przeszłości sporadycznych kontaktów na linii stricte zawodowej, niepołączonych jednocześnie z relacją o charakterze prywatnym, nie może tym samym podważać bezstronności sędziego (...).

Analogicznie, w niniejszej sprawie ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, aby relacji świadczeniodawca-świadczeniobiorca, jaka bezspornie łączyła dawniej obwinionego i lekarza U. N., towarzyszyła więź emocjonalna o charakterze choćby koleżeńskim, czy jakiegokolwiek trwale powiązanie o charakterze towarzyskim. Żadne okoliczności zaistniałe w sprawie nie pozwalają również na dostrzeżenie jakiegokolwiek korzyści, którą obwiniony mógłby uzyskać w określonym sposobie prowadzenia postępowania przygotowawczego. Prowadzi to do wniosku, że w sprawie prowadzonej przez prokuratora A. W. o sygn. akt [...] nie wystąpiła sytuacja określana mianem konfliktu interesów, nie było zatem podstaw do zastosowania regulacji zwartej w § 3a ust. 3 Zbioru Zasad Etyki Zawodowej Prokuratorów.

Wymaga też dostrzeżenia, że przyjęcie odmiennego stanowiska w zakresie oceny relacji łączących niegdyś obwinionego i lekarza U. N., w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, nie pozwala również zasada *in dubio pro reo* wyrażona w art. 5 § 2 k.p.k. stosowanym w postępowaniu dyscyplinarnym na mocy odesłania zawartego w art. 171 pkt 1 ustawy – Prawo o prokuraturze.

Co do akcentowanego w stanowisku strony skarżącej poczucia dyskomfortu, jaki wywołała u obwinionego prokuratora A. W. perspektywa osobistego przesłuchania świadka U. N., co zdaniem oskarżyciela ma wskazywać na deficyt jego bezstronności, trudno jest uznać, aby poczucie owego dyskomfortu mogło stanowić wystarczający argument na rzecz tezy o jego osobistym stosunku do świadka. Tezy takiej zresztą sam obwiniony nie formułował, natomiast z treści jego wyjaśnień wynika jednoznacznie, czy wskazaną okoliczność (tj. fakt wcześniejszego świadczenia przez lekarza usług na jego rzecz) chciał on poddać pod ocenę prokuratora przełożonego, do którego kompetencji należała decyzja w przedmiocie

jego wyłączenia od prowadzenia śledztwa (tom I. k.155). Śledztwa, którego kierunku obwiniony nie aprobował, w ramach którego podejmowane na polecenie przełożonych czynności procesowe były przez obwinionego postrzegane jako niecelowe. Okoliczności te mogą wskazywać, że motywacja obwinionego nakierowana na uniknięcie dalszego prowadzenia tego śledztwa mogła mieć głębsze przyczyny, aniżeli te, które zostały zidentyfikowane przez przełożonego w decyzji o wyłączeniu prokuratora A. W. od udziału we wskazanej sprawie.

W świetle powyższego należy uznać, że obwiniony nie uchybił godności urzędu prokuratora, nie sygnalizując przełożonemu w okresie objętym zarzutami wcześniejszego korzystania z usług medycznych świadczonych na jego rzecz przez U. N. jako lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Konkludując, stwierdzić należy, iż sąd dyscyplinarny pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie, które musiały skutkować wydaniem orzeczenia uniewinniającego obwinionego od dokonania zarzucanego mu deliktu dyscyplinarnego.

Mając powyższe na względzie, należało orzec jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]